

АКТУАЛНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ „ЗЕЛЕНАТА СДЕЛКА“ И НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ОКОЛНА СРЕДА 2021-2030 г.

Георги Стефанов
Експерт „Климат и Енергия“

ПОД
ПАТРОНАЖА НА

ОРГАНИЗАТОР

www.inno-con.de

СПОНСОР

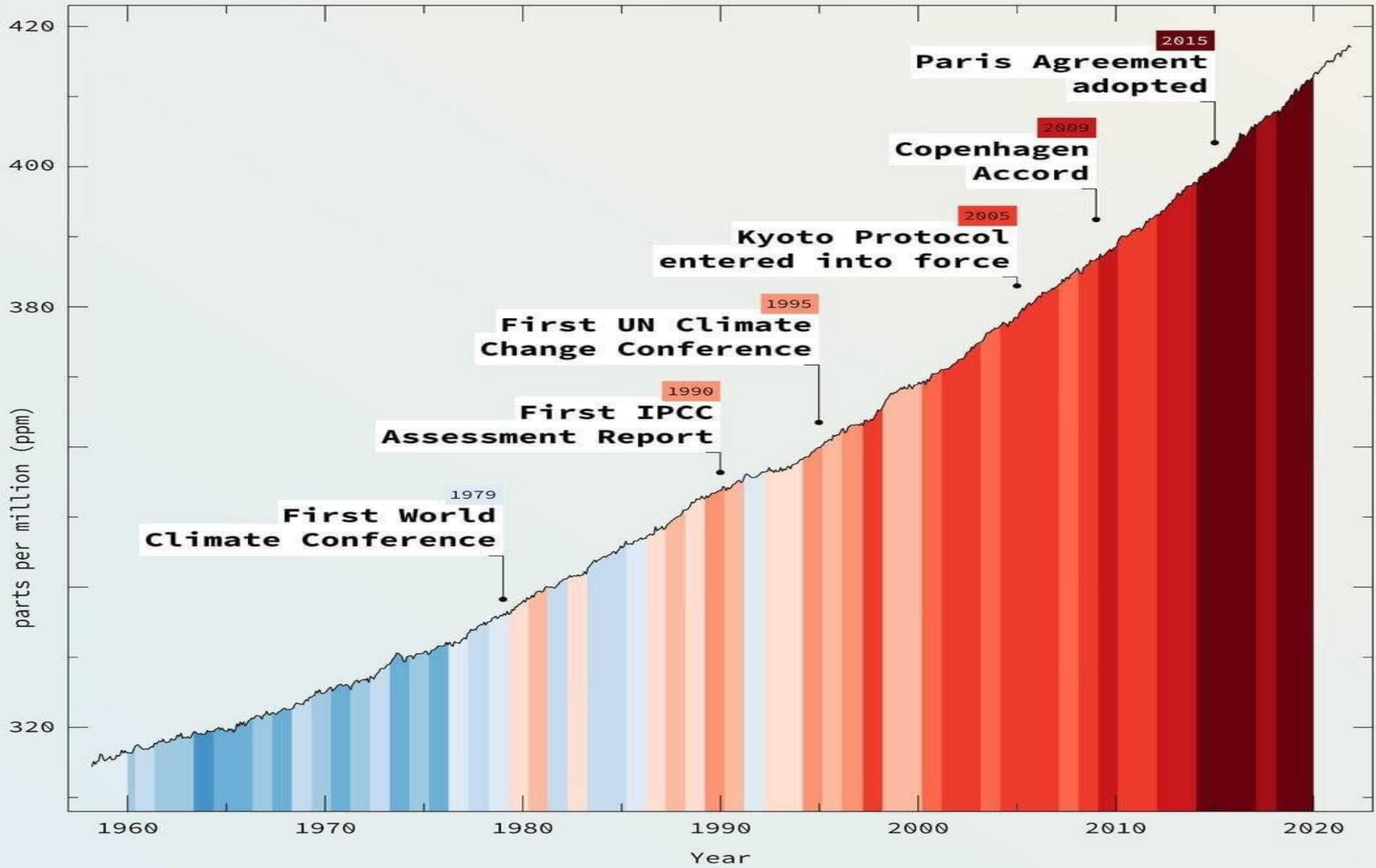
ЕКОМАХ™

ЕКОМАКС ООД
www.ecomax.bg

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Климат и емисии – факти и данни;
2. Политиките за декарбонизация – съществуваха ли те преди „Зелената сделка“?
3. Европейският зелен пакт и законодателния пакет „Подготвени за цел 55“;
4. Национална стратегия за околна среда на България – най-важното;
5. Докладът на Марио Драги – зелено ли е бъдещето на ЕС?
6. Политически приоритети на Урсула фон дер Лайен, подкрепени и от новоизбрания състав на ЕП – популизмът остава в миналото...

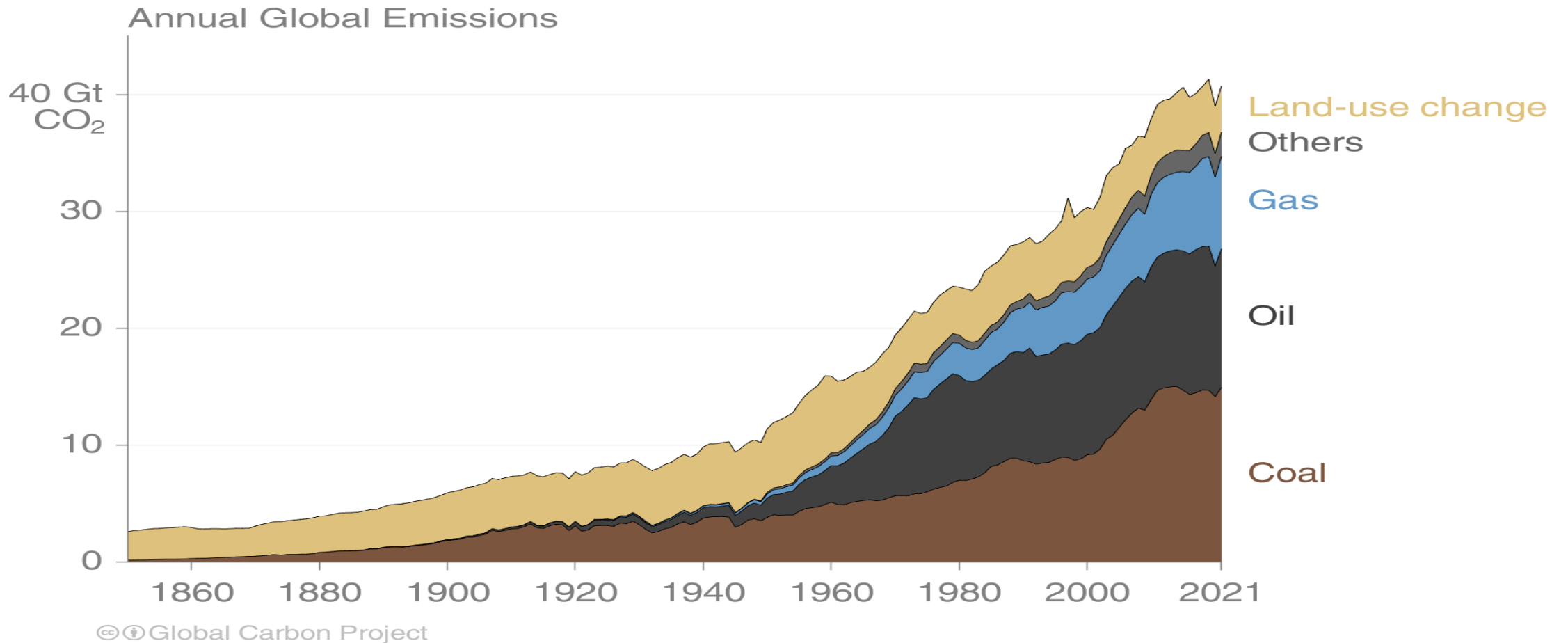
Trends in Atmospheric CO₂ vs Global Temperature Change

Composite Graph of: Atmospheric CO₂ at Mauna Loa Observatory, December 2021 – Scripps Institution of Oceanography & NOAA Global Monitoring Laboratory | #ShowYourStripes – Graphics & lead scientist: Ed Hawkins, National Centre for Atmospheric Science, University of Reading; Data: UK Met Office | Design by: sustentio [PG] | Licence: CC-BY

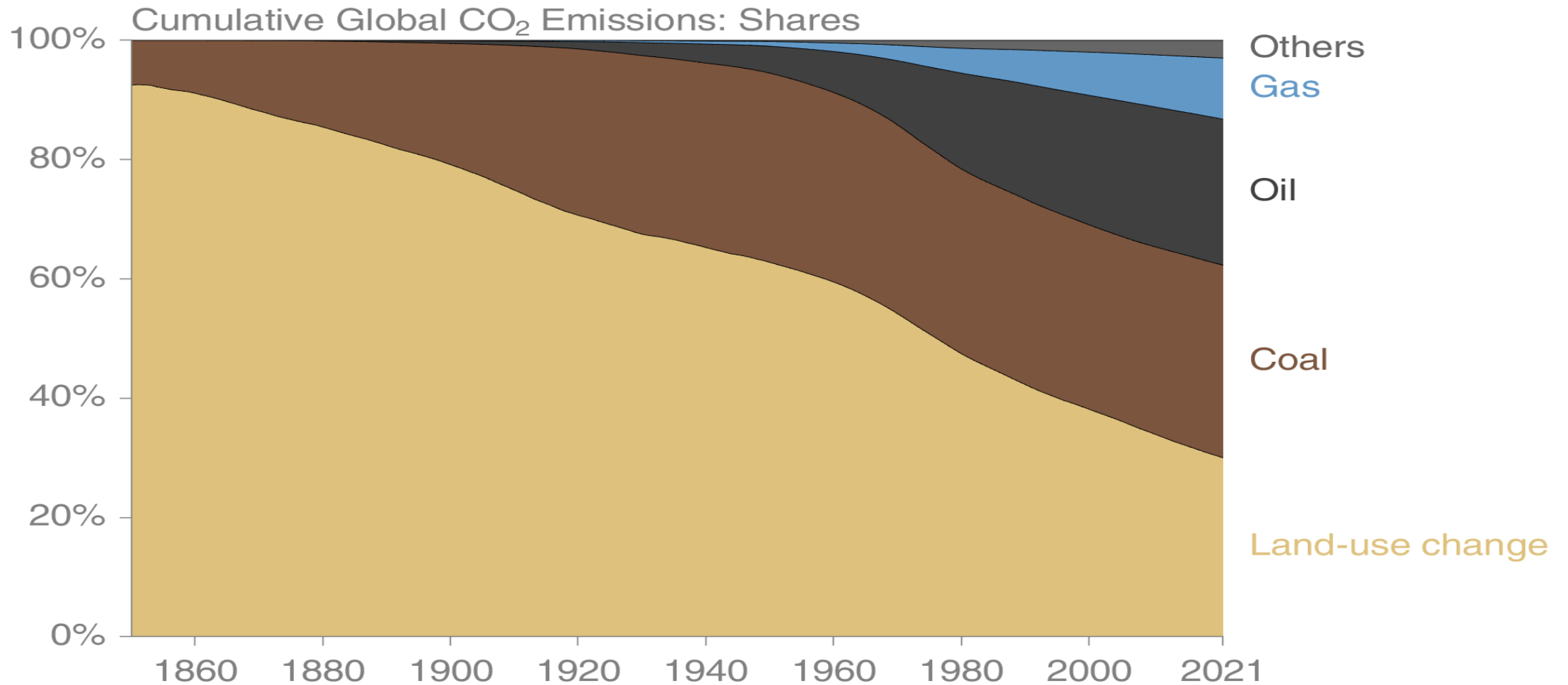
ОБЩИ ГЛОБАЛНИ ЕМИСИИ ПО ИЗТОЧНИЦИ

Промяната в земеползването беше доминиращият източник на годишни емисии на CO₂ до около 1950 г.
Изкопаемите емисии на CO₂ сега доминират глобалните промени

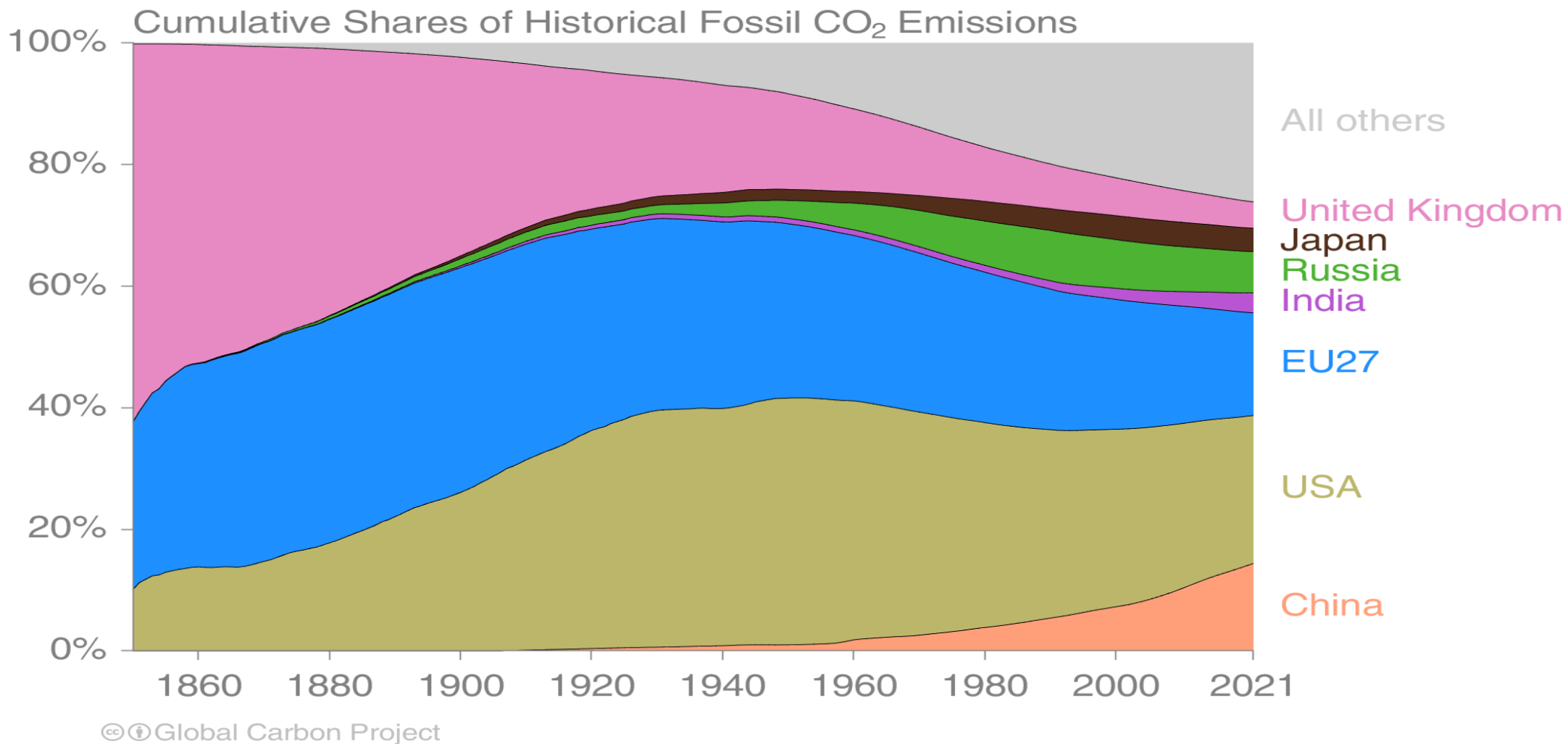
Други: Емисии от производство на цимент, изгаряне на газ и разлагане на карбонати
Източник: [Friedlingstein et al 2022](#); [Глобален въглероден проект 2022](#)

ИСТОРИЧЕСКИ КУМУЛАТИВНИ ЕМИСИИ ПО ИЗТОЧНИК

© Global Carbon Project

Други: Емисии от производство на цимент, изгаряне на газ и разлагане на карбонати
 Източник: [Friedlingstein et al 2022](#) ; [Глобален въглероден проект 2022](#)

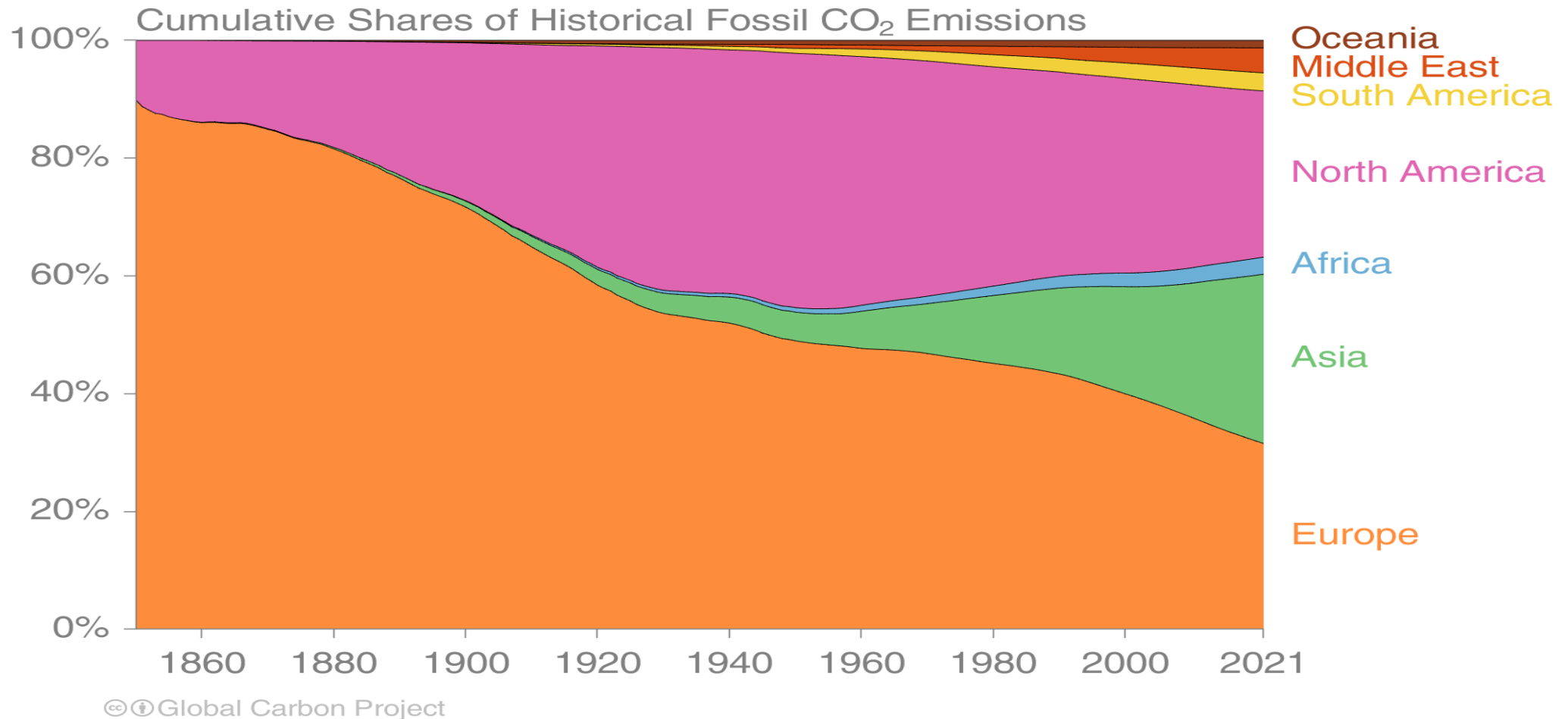

„Всички останали“ включва всички останали държави заедно с емисиите от международното въздухоплаване и морско корабоплаване

Източник: [Friedlingstein et al 2022 г.](#); [Глобален въглероден проект 2022](#)

ИСТОРИЧЕСКИ КУМУЛАТИВНИ ЕМИСИИ ПО КОНТИНЕНТИ

Кумулативни емисии на CO₂ от изкопаемите горива (1850–2021 г.). Северна Америка и Европа са допринесли за най-много кумулативни емисии, но Азия расте бързо

Фигурата изключва емисиите от международната авиация и морския транспорт

Източник: [Friedlingstein et al 2022 г.](#); [Глобален въглероден проект 2022](#)

ПЪТНАТА КАРТА ОТ 2011 г. ЗА РАЗВИТИЕ НА НИСКОВЪГЛЕРОДНАТА ИКОНОМИКА ДО 2050г. И АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ – ФАКТОРИ И МЕРКИ.

ПЪРВИЯТ ДЪЛГОСРОЧЕН СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТ ЗА КЛИМАТА В ЕС.

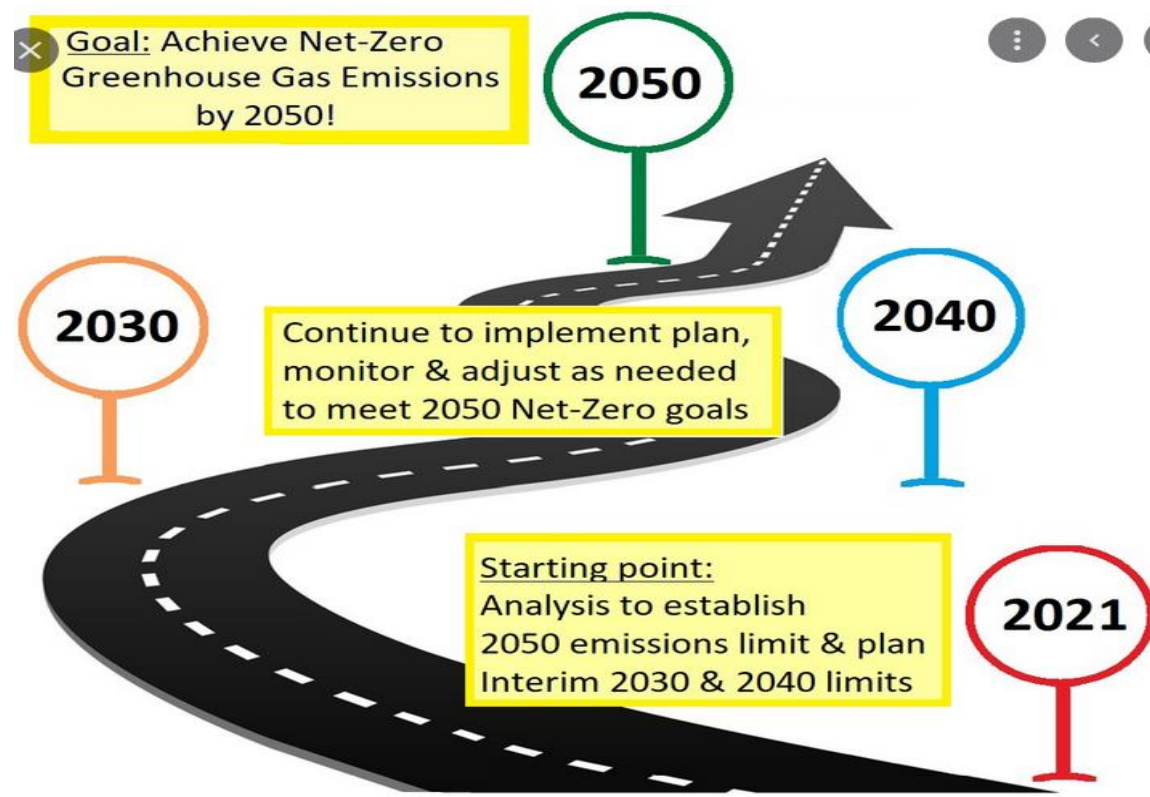

Figure 1 | Policy Convergence under the Energy Union. Source: European Commission

PARIS

CLIMATE AGREEMENT

UNITED NATIONS
**PARIS CLIMATE
AGREEMENT**
SIGNING CEREMONY
— 22 APRIL 2016 —

ЦЕЛИТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ООН

Законодателният процес в ЕС след Парижкото споразумение:

Реализиране на политиките на ЕС за климат и енергетика. Изготвяне на законодателния пакет от мерки на ЕС, разпознаваем с името “Чиста енергия за всички европейци” или още познат като „Четвърти либерализационен пакет“ (ноември 2016 г.)

Пакетът включва 8 бр. основни законодателни инициативи, както следва:

- Енергийна ефективност [Energy Efficiency](#)
- Енергийни характеристики на сградите [Energy Performance in Buildings](#)
- Възобновяема енергия [Renewable Energy](#)
- Добро управление и прилагане [Governance](#)
- Дизайн на пазара на електроенергия Electricity Market Design (the [Electricity Directive](#), [Electricity Regulation](#), and [Risk-Preparedness Regulation](#))
- Правила и създаване на агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия [Rules for the regulator ACER](#)

Другите части от пакета, включват:

- Работен план за екопроектирането за периода 2016 — 2019 г. [Communication on an Eco-design working plan 2016-2019](#)
- Ускоряване на иновациите в областта на чистата енергия [Communication on accelerating clean energy innovation](#)
- Европейската стратегия за съвместни интелигентни транспортни системи [Communication on a European strategy on cooperative, intelligent transport systems](#)
- Енергийните цени и разходи в Европа [Energy prices and costs in Europe and the implementation of the European Energy Programme for Recovery \(EPR\) and the European Energy Efficiency Fund](#)

ЕВРОПЕЙСКИ ПАКТ ЗА КЛИМАТА И КЛИМАТИЧНИ ЗАКОНИ

ПРОМОТИРАНЕ
НА ЗЕЛЕНА
ЕНЕРГИЯ

УМЕН И
УСТОЙЧИВ ТРАНСПОРТ

НАДСТРОЯВАНЕ НА
ПО-ЗЕЛЕНА ИНДУСТРИЯ

ЗАЩИТА НА
ПРИРОДАТА

ОТ ФЕРМАТА ДО
ТРАПЕЗАТА

Европейска зелена сделка

ЕЛИМИНИРАНЕ НА
ЗАМЪРСЯВАНЕТО

ВОДЕЩА ДО ЗЕЛЕНА
ПРОМЯНА
ГЛОБАЛНО

ЕНЕРГИЙНО ЕФЕКТИВНИ
ДОМОВЕ

ФИНАНСИРАНЕ НА
ЗЕЛЕНИ ПРОЕКТИ

ЕКОЛОГИЧЕН ПРЕХОД ЗА
ВСИЧКИ

Енергиен съюз и действия в областта на климата

Инвестиционен план

Привличане на
допълнителни инвестиции

Стратегия за
професионални
умения

Адаптиране на
работната сила

Единен
цифров пазар

Осигуряване на права
на гражданите
и потребителите

Съюз на
капиталовите пазари

Мобилизиране на финансиране
за чиста икономика

Иновация

Пазарно проникване на нови технологии,
създадени чрез научни изследвания

Кръговратна икономика

Постигане на ресурсно ефективна
и нисковъглеродна икономика

Европейски зелен пакт

ХОРА	КЛИМАТ	ОКОЛНА СРЕДА	ИКОНОМИКА
<ul style="list-style-type: none"> • Справедлив преход • Европейски пакт за климата	<ul style="list-style-type: none"> • Законодателен акт за климата • Повишаване на глобалната амбиция (2030) • Чиста енергия и транспорт • Данъчно облагане	<ul style="list-style-type: none"> • Нулево замърсяване • Биологично разнообразие • От фермата до трапезата	<ul style="list-style-type: none"> • Европейски семестър / ЦУР • Индустриална стратегия • Кръгова икономика • Устойчиви инвестиции

Устойчива Европа

ХРОНОЛОГИЯ: <https://www.consilium.europa.eu/bg/policies/green-deal/timeline-european-green-deal-and-fit-for-55/>

Пакет „Подготвени за цел 55“

Пакет „Подготвени за 55“

Предистория/хронология:

Европейският
Съвет прие:

На 10.12.2020 г.
Повишаване на
целта на ЕС до
2030 г. от 40%
до поне 55%

Представяне на
Съобщението
„Подготвени за 55“

14.07.2021 г.

Към него е включен
пакет от 15 инициативи
отразяващи:

- ❖ визията на ЕК за постигане на емисионните цели на ЕС за 2030 и 2050 г.
- ❖ нуждата от принос от всички икономически сектори

Предложенията
се отнасят към:

Индустрията

Сградите

Енергетиката

Земеделието

Транспорта

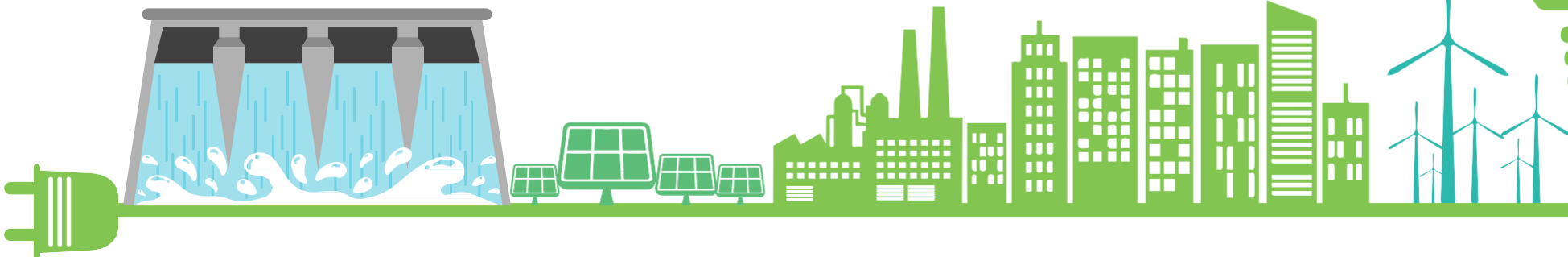
Нови правила за ЕЕ

Нови механизми

Предстои:

Европейската
комисия ще
представи още
предложение от
Пакета

Пакет „Подготвени за 55“

Списък на досиета, попадащи в компетенциите на МОСВ:

Директивата за Европейска система за търговия с емисии на парникови газове

ЕСТЕ/ETS

Регламента за разпределяне на усилията

ESR

Регламента за установяване на Механизъм за въглеродна корекция по границите

CBAM

Регламента за земеползване, промени в земеползването и горско стопанство

LULUCF

Решението за резерв за пазарна стабилност

MSR

Пакет „Подготвени за 55“

Преразглеждане на Директивата за Европейска система за търговия с емисии на парникови газове (ЕСТЕ/ETS)

Ограничаване на общото количество квоти и актуализиране на правилата за безплатно разпределение в т.ч. актуализация на показателите до 2,5% от 2026 и повишение на линейния коефициент за намаление (LRF) на 4,2% от 2024 г.

Ново изискване към операторите за доказване на мерки за повишаване на ефективността чрез енергийни одити и намаляване с 25% на безплатното им разпределение при неизпълнение

Ново изискване за използване на 100% от приходите от тръжни продажби на квоти за климатични/енергийни цели и за справяне с негативните социални последици от прехода

Увеличение на обемите на Фонда за иновации и Фонда за модернизация

постепенно преустановяване на безплатното разпределение на квоти за продуктите в СВМ

Създаване на паралелна/отделна СТЕ за емисиите от сградния фонд и пътният транспорт

Включване на емисиите от морския транспорт в обхвата на ЕСТЕ и прекратяване на безплатното разпределение на квоти за авиацията до 2027 г.

Ревизия на Резервът за пазарна стабилност в контекста на повишената амбиция

Предстои представяне на предложение за ЕСТЕ като собствен ресурс

Пакет „Подготвени за 55“

Преразглеждане на Директивата за Европейска система за търговия с емисии на парникови газове (ЕСТЕ/ETS)

Очаквано отражение върху България:

Търговия с емисии

По-строгите нови правила в съществуващата система за търговия с емисии, очаквания недостиг на безплатни квоти и значително повишаване на пазарните цени на тръжните квоти се очаква да има повишаване на административната тежест за публичния и частния сектор, но и да рефлектират на национално ниво върху конкурентоспособността, изтичане на въглерод и инвестиции, повишаване на цените на електроенергията и респективно повишаване на цените на крайните продукти

Създаването на нова европейска система за сградите и пътният транспорт може да допринесе за повишаване на цените на суровините, стоките и услугите и ще има най-голямо отражение за потребителите с по-ниски доходи и МСП, като ще задълбочи проблема с енергийната бедност. Кумулативно с премахването до 2027 г. на безплатните квоти за авиацията и останалите мерки от пакета свързани с горивата, включително премахването на данъчни облекчения за керосина и корабното гориво, ще има въздействие върху икономиката и ще повлияе движението на хора, стоки и услуги.

Нова европейска система за сградите и пътният транспорт

Пакет „Подготвени за 55“

Преразглеждане на Директивата за Европейска система за търговия с емисии на парникови газове (ЕСТЕ/ETS)

Водещи принципи в позицията на България:

Постигане

на баланс между изпълнението на целите за намаление на емисиите и социално-икономическото въздействие на мерките

Справедливо

разпределяне на ползите и предизвикателствата между държавите членки

Отчитане

на националните особености (в това число и географски), и стартовите позиции на държавите

Защита

на конкурентоспособността на българската индустрия, както и осигуряването на плавен и справедлив социално-икономически преход и плавно ограничаване на общото количество квоти за индустрията

Спазване

на принципа за технологична неутралност

Пакет „Подготвени за 55“

Регламент за установяване на Механизъм за въглеродна корекция по границите (СВАМ)

Предложеният нов Механизъм предвижда налагане на въглеродна такса на границата на ЕС под формата на закупуване на сертификати (от 2026 г.)

Издават се разрешителни за внос след установяване липсата на нарушения от декларантите и предоставяне на банкова гаранция

Държавите издават и продават сертификати на декларантите. Те са с уникален номер, а цената им се посочва от ЕК. Не се предвижда тръжна търговия със сертификати

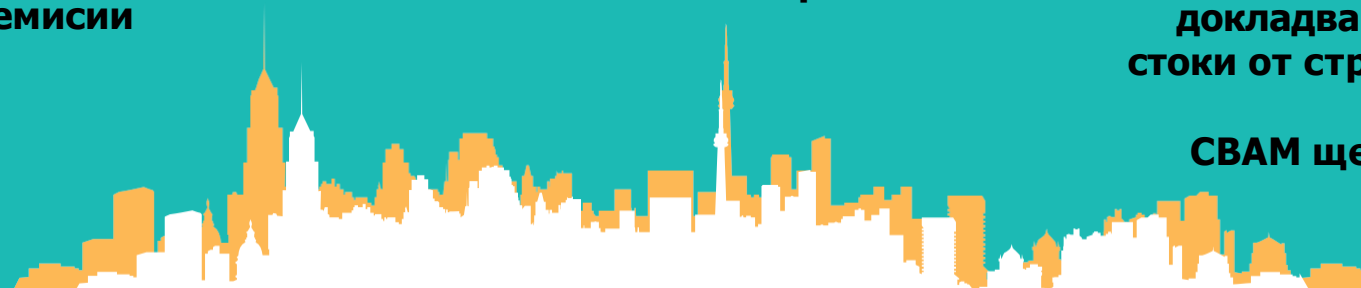
Декларантите имат задължение да върнат на държавата сертификати, кореспондиращи с извършеният внос и отчитайки присъщите на внесените продукти емисии

Въвеждат се правила във връзка с рисковете за заобикаляне на регламента

В периода януари 2023 г.- 28 февруари 2026 г. се въвежда преходно задължение за докладване на количеството внесени стоки от страна на декларантите на всяко тримесечие. СВАМ ще се прилага без финансови корекции

Пакет „Подготвени за 55“

Регламент за установяване на Механизъм за въглеродна корекция по границите (СВАМ)

Очаквано отражение върху България:

Изцяло екологични цели

СВАМ следва постепенно да замени безплатното разпределение на квоти към инсталациите, предвидено в ЕСТЕ, което и към момента се явява недостатъчно ефективен механизъм за справяне с изтичането на въглерод, особено в граничните държави членки като България

Европейските производители ще трябва да платят въглеродната цена в рамките на ЕС за своето производство, а и ще влягат в продуктите си вносни суровини на значително по-високи цени

Допълнителни затруднения за вносителите и преработвателите с административната и регулаторната тежест, както и отговорността им при процедурата по одобряване на деклараторите по чл. 17

Производствата на цимент, торове, обработен алуминий и домакински електроуреди в България ще бъдат за сегнати от СВАМ

Множеството изцяло нови административни процедури, изискващ и значителен експертен и финансов ресурс, в допълнение към предложените мерки, значително ще натовари бизнеса и администрацията

Пакет „Подготвени за 55“

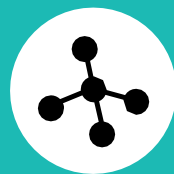
Регламент за установяване на Механизъм за въглеродна корекция по границите (СВАМ)

Ключови елементи от позицията на България:

Наред със стремежа за постигане на целите на Парижкото споразумение е ключово да бъдат подобрени и засилени мерките за компенсирание на европейските и в частност българските производители

Изборът на ЕК на секторите, включени в Приложение I на проекта на Регламент, което ще доведе до финансово и икономическо отражение за българската икономика

Осигуряване на солидна система за мониторинг и проверка за оценка на нивата на емисиите в трети страни, която измерва точно емисиите от вноса и ограничава рисковете от заобикаляне на Механизма

Инициативата трябва да бъде балансирана и да дава по-висока степен на сигурност, че ще защити европейските индустрии, които вече са изложени на международна конкуренция

Търсене на решение за намаляване на административната тежест при прилагането на Механизма

Пакет „Подготвени за 55“

Преразглеждане на Регламента за разпределяне на усилията (PPU)

Актуализиране на националните цели, включително корекция за отразяване на принципа за разходоефективност.

За България целта се увеличава от 0 до -10% до 2030 г., в сравнение с емисионните нива от 2005 г.

Запазване на съществуващите гъвкави механизми с ЕСТЕ, сектор Земеползване, промени в земеползването и горско стопанство (ЗППЗГС) и между държавите членки.

Запазва се обхвата на секторите включени в PPU в т.ч. секторите сгради и пътен транспорт, независимо от предложението те да бъдат включени в нова система за търговия с емисии в ЕСТЕ.

Ако ЕС постигне емисионната цел до 2030 г. ще бъде създаден нов доброволен допълнителен резерв, захранен с редуциите, които държавите са генерирани над националните си цели по ЗППЗГС.

Възможност за възползване само в края на периода.

БВП на глава от населението остава основен критерии за определянето на националните цели, но се въвеждат допълнителни критерии за отчитане на разходоефективността.

Пакет „Подготвени за 55“

Преразглеждане на Регламента за разпределяне на усилията (PFU) Очаквано отражение върху България:

Анализите и прогнозите по линия на ИНПЕК до 2030 г. показват, че тази цел е непостижима, дори при прилагане на допълнителните политики и мерки. Съществуващите гъвкавости в сектор Земеползване ще бъдат допълнително ограничени.

Предвиденият нов механизъм за гъвкавост, по наша предварителна оценка, не съдържа в себе си необходимия потенциал страната ни да изпълни целта за намаление на емисиите на парникови газове за секторите извън СТЕ от -10 %

В допълнение, сериозен проблем за емисиите от транспорт в страната ни поражда начина на отчитане на емисиите от транзитният трафик на тежкотоварни превозни средства. На лице е устойчив ръст на тези емисии.

Повишаване на административното натоварване за публичния сектор, потенциално ще наложи и необходимост от промени в начина на работа на операторите и производителите в засегнатите сектори, както и допълнителни инвестиции. Възможно повишаване на цената на крайните продукти

Пакет „Подготвени за 55“

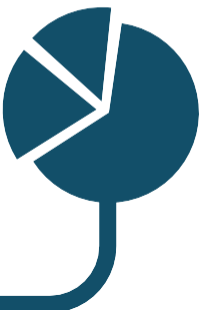
Преразглеждане на Регламента за разпределяне на усилията (PRU) Ключови елементи от позицията на България:

За България особено важно е БВП на глава от населението да бъде запазен като основен критерий за определянето на националните цели, като не се допусне той да бъде подкопан посредством придаването на прекомерна тежест на други елементи като отчитането на разходоефективността.

България е скептично настроена пътният транспорт и сградите да бъдат подложени на двойна „санкция“ – от настоящото проекто-предложение и от ревизията на ЕСТЕ. Необходимо е допълнително развитие на предложените компенсаторни механизми, които са недостатъчни и неефективни към момента.

предложената от ЕК национална цел за България от -10% надвишава потенциала на страната ни за постигане на намаления. Следва да бъдат допълнително развити възможностите за гъвкавост и да бъде осигурена по-осезаема подкрепа за държавите с БВП под средният за ЕС за постигането на по-високите цели.

България настоява за намирането на решение на европейско равнище по отношение на постигането на намаления на емисии на парникови газове от транзитния тежкотоварен трафик

Пакет „Подготвени за 55“

Регламента за Земеползване, промени в земеползването и горско стопанство (ЗППЗГС)

Запазване на съществуващите механизми до 2025 г., като за периода 2026 до 2030 г. ще бъдат въведени индивидуални национални цели, в съответствие с целта за увеличение на европейските погълтители до 310 mtCO₂.

Целта за 2030 г. ще бъде отправна точка за ЗППЗГС между 2030 и 2050 г. с оглед постигането на климатична неутралност в цялата икономика и ще позволи да се наблюдава напредъкът към нетните нулеви емисии на парникови газове до 2050 г. От 2031 г. сектор ЗППЗГС ще включва и емисиите от селското стопанство, които са различни от CO₂.

До 2035 г. се предвижда ЗППЗГС да бъде климатично-неутрален, т.е. поглъщанията да балансират всички селскостопански емисии, включително от животновъдството и използването на торове. След 2035 г., сектора следва да генерира „отрицателни емисии“.

Предвиждат се множество мерки за подобряване на мониторинга и качеството на данните, като се въвеждат изисквания за прилагане на по-висок метод на изчисление и сателитни данни за отчитане на емисиите.

Пакет „Подготвени за 55“

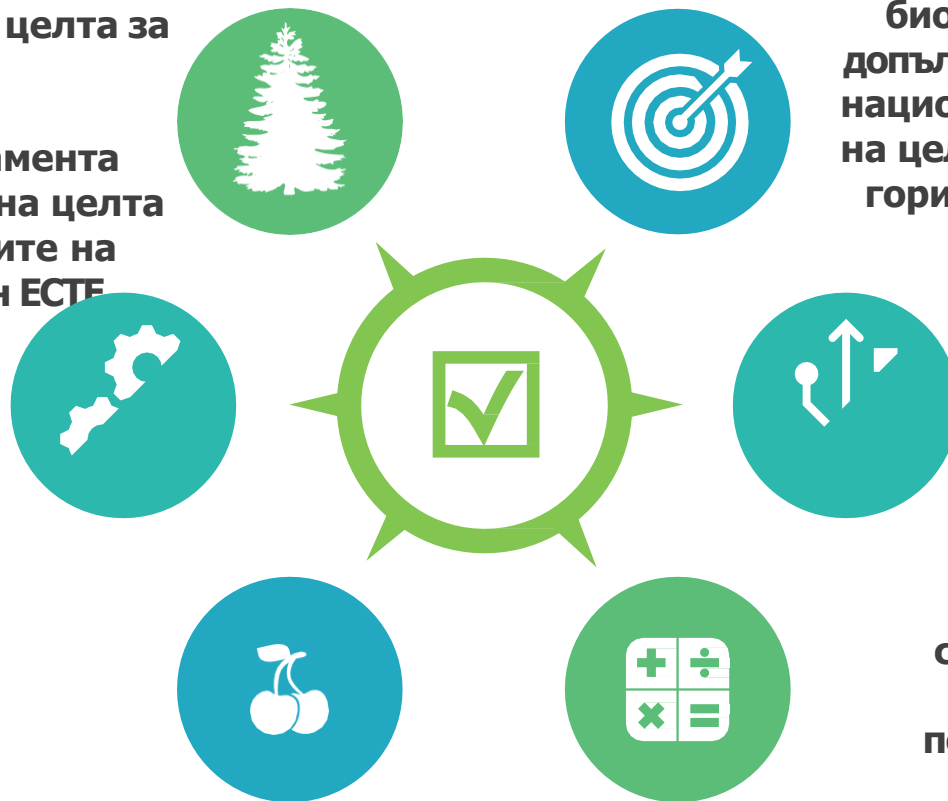
Регламента за Земеползване, промени в земеползването и горско стопанство (ЗППЗГС)

Ключови елементи от позицията на България:

Ролята на сектор ЗППЗГС е изключително важна. Ключов е приносът горите, като поглъщатели на въглеродни емисии, за постигането на целта за климатична неутралност.

Приемането на измененията в Регламента ЗППЗГС ще допринесе за изпълнението на целта на България за намаление на емисиите на парникови газове в секторите извън ЕСТЕ.

Ефективни гъвкави механизми, отчитайки спецификите на сектора. Ето защо гъвкавите механизми са от голямо значение за страната ни, особено от гледна точка на разходоефективността.

Водещо е целите да бъдат установени по справедлив и прозрачен начин, като същевременно отчитат настоящия и бъдещ капацитет за поглъщане, както и нуждите на биоикономиката. Нужно е да се въведат допълнителни критерии и да бъдат отчетени националните специфики при определянето на целите като възрастовата структура на горите и негативните ефекти от природни бедствия.

За нас е важно да се запазят гъвкавостите между ЗППЗГС и РРУ.

Считаме за изключително важно създаването на стимули в селското стопанство за увеличение на поглъщанията от земеделските земи.

Пакет „Подготвени за 55“

Водещи ведомства на национално ниво по останалите досиета:

- ❖ Регламент за установяване на **Социален климатичен фонд** – МЕ и МТСП
- ❖ Решение за изменение на Директивата за ЕСТЕ по отношение на уведомлението за компенсиране във връзка с **Глобалната пазарна мярка за оператори на въздухоплавателни средства**, базирани в Съюза – водещо ведомство е МТИТС
- ❖ Преразглеждане на Директивата за насърчаване на **енергията от възобновяеми източници** - МЕ
- ❖ Преразглеждане на Директивата за **енергийна ефективност** - МЕ
- ❖ Преразглеждане на Регламента за определяне на **стандарты за емисиите на CO2 от нови леки пътнически автомобили и от нови леки търговски превозни средства** - МИ
- ❖ Преразглеждане на Директивата за разгръщане на **инфраструктура за алтернативни горива** –МТИТС
- ❖ ReFuelEU Авиация/**устойчиви горива за авиацията** –МТИТС
- ❖ ReFuelEU Морски транспорт/**Зелено европейско морско пространство** –МТИТС
- ❖ Преразглеждане на Директивата за **енергийното облагане** – МФ

Пакет „Подготвени за 55“

Заключение:

01

Пакета „Подготвени за цел 55%“ е от особена важност за страната ни той ще има огромно отражение върху всички сектори на общественото икономическото животно и върху гражданите.

Решението на Европейските лидери мерките, подкрепящи борбата с изменението на климата, да бъдат интегрирани във всички сектори и политики, бе изпълнено от ЕК с представянето на Пакета „Подготвени за цел 55%“

02

Досиетата са с изключително хоризонтален характер и засягат компетентността на множество ведомства на национално ниво.

03

Изключително важно е законодателните предложения да бъдат разглеждани кумулативно, предвид силната им взаимовръзка, както и целите по климата да бъдат интегрирани във всички секторни политики и всички нива на управление, за да се може целите ще бъдат постигнати по един справедлив и поносим за гражданите и индустрията начин

04

Водещо за нас в рамките на преговорите е да защитим отчитането на националните особености, в т.ч. и географските такива, стартовите позиции на държавите и постигнатите вече намаления, принципа за технологична неутралност и ролята на природния газ, като преходно гориво, запазване на конкурентоспособността на националната икономика и благосъстоянието на гражданите, както и справедливото разпределение между държавите на ползите и предизвикателствата от прехода.

05

Предизвикателство: Да мислим отвъд „Мисия 0 - zero“

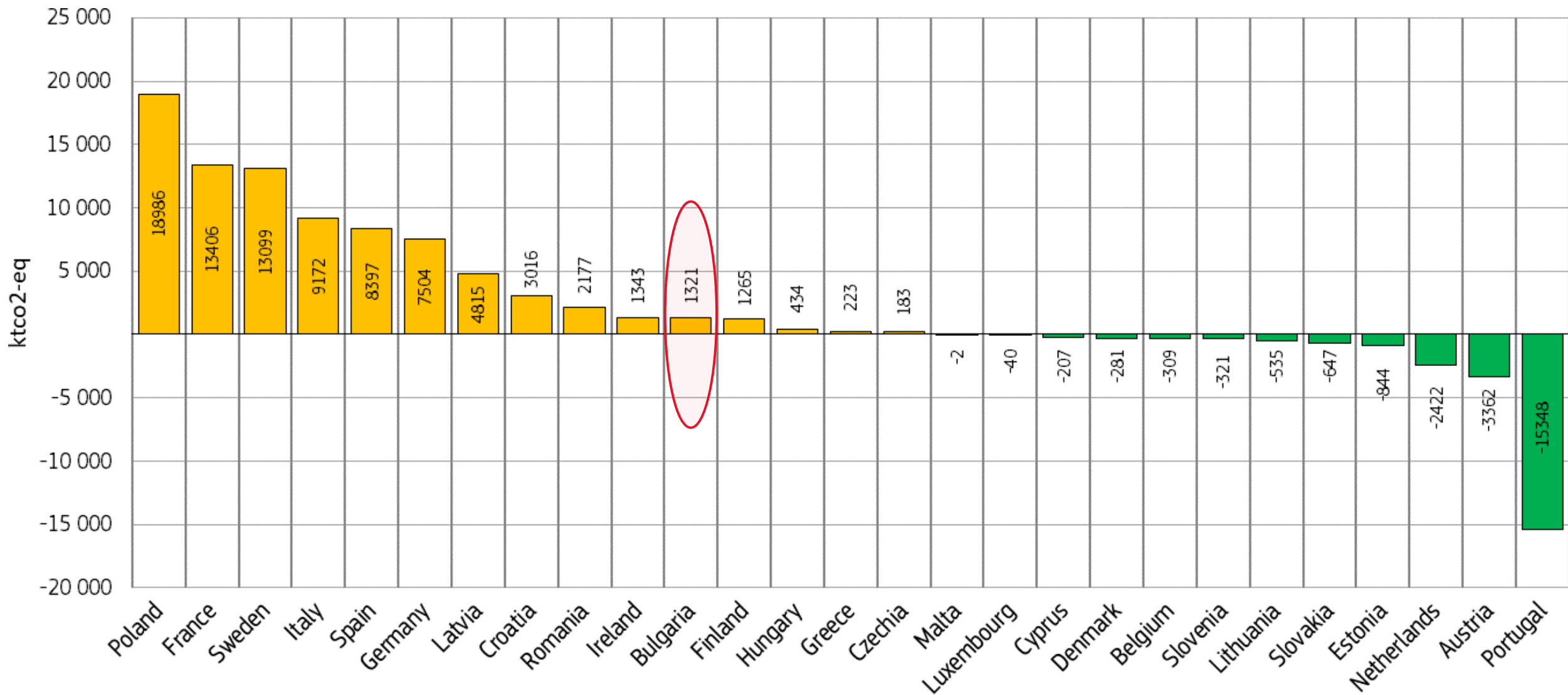
Някои от най-важните цели на Европейския зелен пакт в областта на околната среда и климата:

1. Климатична неутралност в Европейския съюз до 2050 г. (нетни нулеви емисии)
2. Съкращаване на въглеродните емисии с **55% до 2030 г. (62% за ETS сектора)**
3. **Намаляване на преждевременните смъртни случаи от замърсяване на въздуха с 55%**
4. Намаляване на **пластмасовото замърсяване във водите с 50%**
5. Намаляване на отделянето на **микропластмаси в околната среда с 30%**
6. Намаляване на загубата на **хранителни вещества в почвите с 50%**
7. Намаляване на употребата на **химически пестициди с 50%**
8. Намаляване на броя на хората, засегнати от **шумово замърсяване от транспорта с 30%**
9. Намаляване на генерирането на **битови отпадъци с 50%**
10. **30% защитени територии на сушата и в моретата, от които 10% строго защитени**

https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/2030_ctp_en

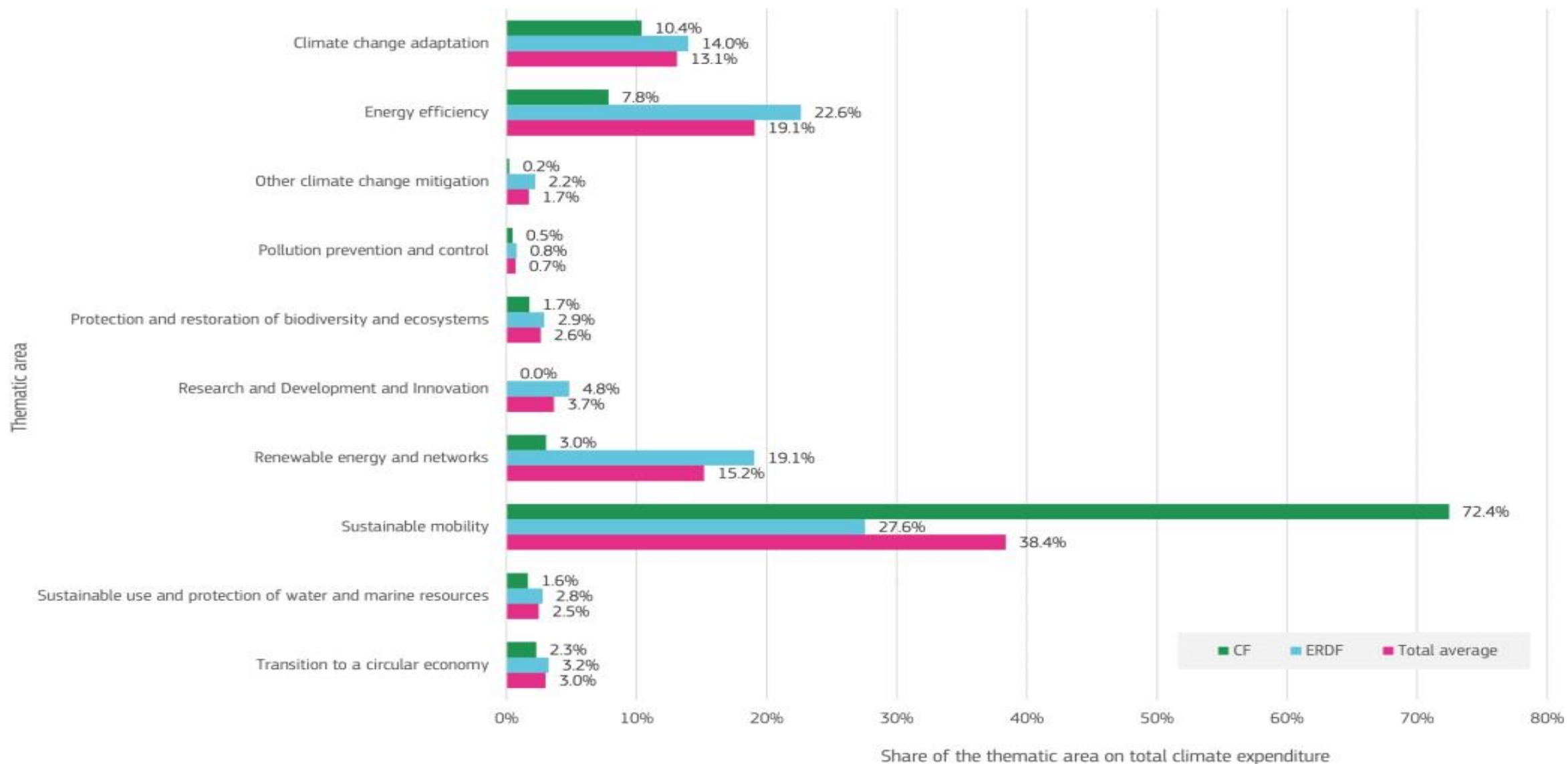
https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en

Прогнозирано изоставане от националните цели за намаляване на емисиите за 2030 г. въз основа на прогнозите на държавите членки за 2030 г.

Source: EU Climate Action Progress Report 2024

Разпределение на средствата за климата на политиката на сближаване (фонда за регионално развитие и кохезионния фонд) по тематични области

ERDF and CF – прилики и разлики...

European Regional Development Fund (ERDF) / Европейски фонд за регионално развитие (ЕФФР): Основната цел на ERDF е да насърчава икономическото и социалното сближаване в ЕС, като намалява различията в развитието между регионите.

Cohesion Fund (CF) / Кохезионен фонд (КФ): CF има по-конкретна цел и е насочен към подкрепа на **по-слабо развитите държави членки на ЕС, за да се подобри тяхната конкурентоспособност и устойчивост.** Основният фокус е върху проекти, свързани с околната среда, енергийната ефективност и транспортната инфраструктура, които допринасят за устойчивото развитие и свързаност в рамките на ЕС.

1. ГЕОГРАФСКИ ОБХВАТ:

- **ERDF:** Фондът покрива всички региони в ЕС, но средствата се разпределят с приоритет към по-слабо развитите региони.
- **CF:** Този фонд е достъпен само за държави-членки с брутен национален доход (БНД) на глава от населението под 90% от средното за ЕС. Целта е да се подпомогнат страни, които имат по-сериозни икономически предизвикателства, включително България, Румъния, Полша, Унгария и други.

2. ФИНАНСИРАНЕ:

- **ERDF:** Средствата се разпределят на регионално ниво и са насочени както към по-слабо развитите, така и към по-богатите региони, с различен интензитет на финансиране. ERDF съфинансира проекти в рамките на определени проценти в зависимост от региона.
- **CF:** Финансирането от CF обикновено покрива по-голям процент от стойността на проектите за по-слабо развитите страни, тъй като целта е да се подпомогнат големи и скъпи инфраструктурни проекти.

3. ФОКУС ВЪРХУ ЕКОЛОГИЧНАТА УСТОЙЧИВОСТ:

И двата фонда поставят акцент върху устойчивото развитие и опазването на околната среда. **Въпреки това, CF има по-силен фокус върху проекти, свързани с околната среда и устойчивото развитие,** като допринася за целите на Зеления пакт на ЕС и целите за намаляване на въглеродните емисии.

Национален план за възстановяване и устойчивост

НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8091-2022-ADD-1/bg/pdf>

Структура и цели на ПВУ

Стълб	ПВУ финансиране	%	Общо публично и частно финансиране
ИНОВАТИВНА БЪЛГАРИЯ	3.4 млрд. лв.	25.3%	5.8 млрд. лв.
ЗЕЛЕНА БЪЛГАРИЯ	5.7 млрд. лв.	41.8%	8.6 млрд. лв.
СВЪРЗАНА БЪЛГАРИЯ	2.5 млрд. лв.	18.2%	3.6 млрд. лв.
СПРАВЕДЛИВА БЪЛГАРИЯ	2.0 млрд. лв.	14.6%	2.3 млрд. лв.

- **Зелен** преход и **дигитална** трансформация
- Интелигентен, устойчив и приобщаващ **растеж**
- Социална и териториална **кохезия**
- Здравна, икономическа, социална и институционална **устойчивост**
- Получаване на европейски **пари срещу постигане на цели** и резултати

Механизъм за справедлив преход поне 100 млрд. евро инвестиции За финансиране на най-силно засегнатите региони в преход

Териториален план за справедлив преход за всеки регион, одобрен от Европейската комисия

Консултативна подкрепа и техническа помощ

Улесняване на процедурите за одобряване на държавните помощи

MODERNISATION FUND

Supporting investments in:

Renewable
energy

Energy
efficiency

Energy
storage

Energy
networks

Just transition
in carbon
dependent
regions

in 10 lower-income EU Member States

Bulgaria

Croatia

Czechia

Estonia

Hungary

Latvia

Lithuania

Poland

Romania

Slovakia

Funded by the EU Emissions Trading System

Модернизационния фонд. Индикативно текущо предложение на МЕ

ИНДИКАТИВНА РАБОТНА ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА ПРОЕКТИ СЪС СРЕДСТВА ОТ МОДЕРНИЗАЦИОННИЯ ФОНД

/за периода 2025 – 2026 г./

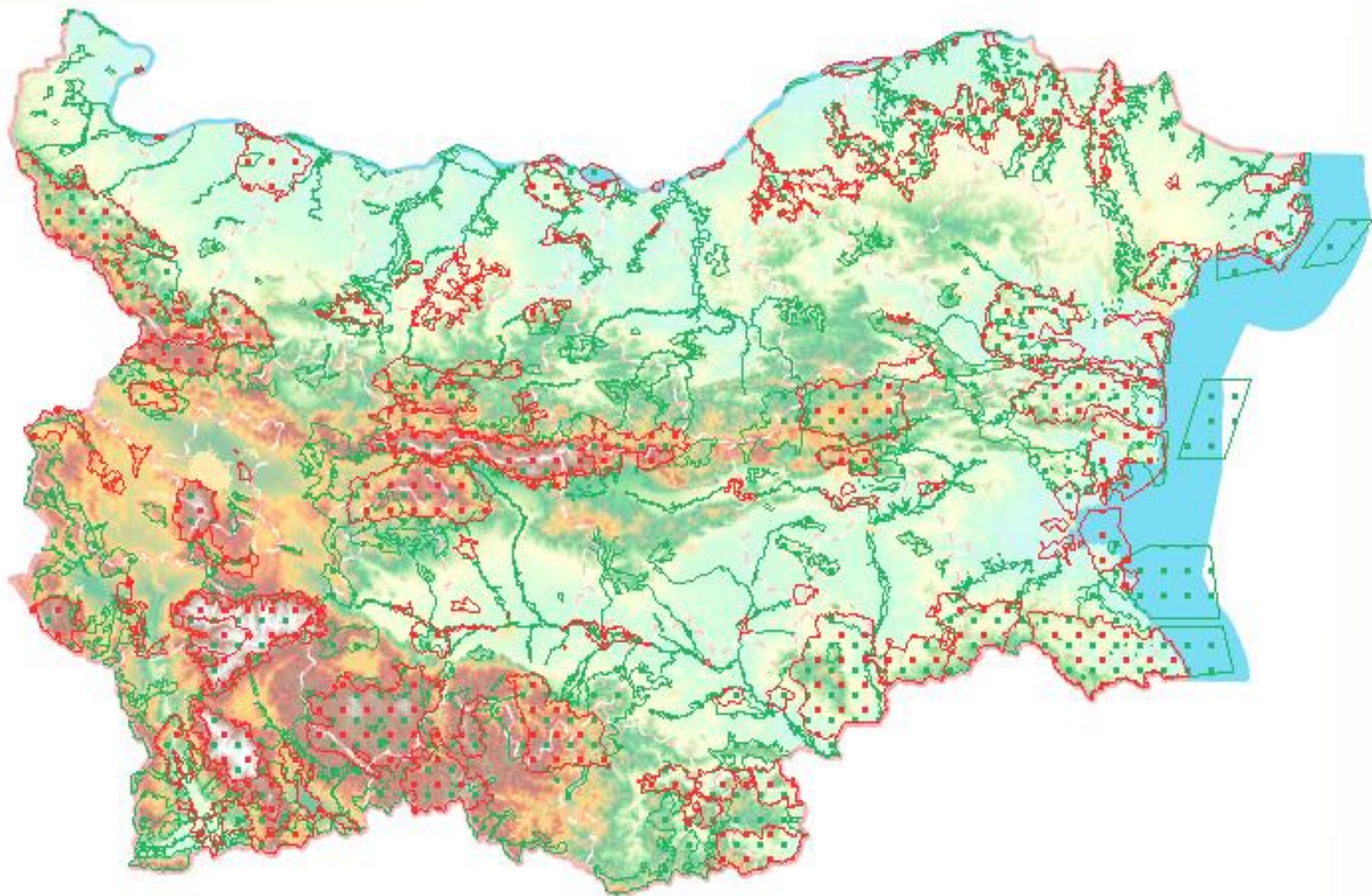
№	Наименование на инвестицията	Област на подкрепа по Директива 2003/87/ЕО от 13.10.2003	Начин на провеждане на процедурата за подбор	Максимален % на безвъзмездна помощ	Индикативен бюджет	Дата на обявяване
1	Подкрепа за отопление и охлаждане от възобновяеми източници	Съгласно чл. 10г, пар. 2, буква б)	Предложение от министъра на енергетиката към Министерски съвет	До 100%	310 млн. евро	2025/2026 г.
2	Подкрепа за инфраструктура за мобилност с нулеви емисии	Съгласно чл. 10г, пар. 2, буква в)	Предложение от министъра на енергетиката към Министерски съвет	До 100%	30 млн. евро	2025/2026 г.
3	Подкрепа за неприоритетни проекти за енергия от отпадъци и пилотни енергийни проекти и иновациите в индустрията	Съгласно чл. 10г, пар. 2, буква г)	Предложение от министъра на енергетиката към Министерски съвет	До 70% ¹	70 млн. евро	2025/2026 г.
4	Подкрепа за нисковъглероден водород	Съгласно чл. 10г, пар. 2, буква г)	Предложение от министъра на енергетиката към Министерски съвет	До 100%	30 млн. евро	2025/2026 г.
5	Подкрепа за проучвателни и експлоатационни дейности за геотермални сондажи	Съгласно чл. 10г, пар. 2, буква б)	Предложение от министъра на енергетиката към Министерски съвет	До 100%	110 млн. евро	2025/2026 г.

Забележка: Индикативният бюджет, заложен за предложените инвестиции за подкрепа за периода 2025-2026 г., възлиза на 550 млн. евро. Постъпленията от Модернизационния фонд за периода 2025-2026 г. се очаква да бъдат малко над 200 млн. евро. Към момента са договорени проекти за близо 166 млн. евро. Наличните средства към м. септември 2024 г. по МФ са в размер на 197 млн. евро по сметка на МЕ и 320 млн. евро по сметка в ЕИБ. От направените изчисления може да се заключи, че с остатъчния ресурс от договорените средства за 2024 г. и бъдещите постъпления включените инвестиции за подкрепа за периода 2025-2026 г. могат да бъдат финансирани.

https://www.me.government.bg/uploads/manager/source/VOP/obshtestveno%20obsajdane/01112024/Projekt_indikativnaRprogramaMF25_26.pdf

Политики за опазване на околната среда в България

Политиките на България и ЕС в областта на околната среда.

Наше право, но и наше задължение:

Правното основание за политиките по околна среда произтича от Конституцията на Република България:

Чл. 15 Република България осигурява опазването и възпроизводството на околната среда, поддържането и разнообразието на живата природа и разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната.

Чл. 55 Гражданите имат право на здравословна и благоприятна околна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи. Те са длъжни да опазват околната среда.

Правното основание за политиките на ЕС по околна среда произтича от:

- **Чл. 11, 191, 192 и 193 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС/TFEU).**

Те дават на ЕС следните правомощия:

- ЕС има правомощия да предприема действия по всички въпроси на политиката в областта на околната среда като замърсяването на въздуха и водата, управлението на отпадъците и изменението на климата.

Теми/аспекти на политиките на околна среда в България и ЕС

Европейските и български политики по околна среда се фокусират върху следните теми/аспекти:

- Биологично разнообразие, земеползване и горско стопанство
- Опазване и управление на водите
- Замърсяване на въздуха и шумово замърсяване
- Ефективното използване на ресурсите и кръговата икономика
- Устойчиво потребление и производство
- Химични вещества и пестициди
- 2022 Европейска година на по-зелените градове

Национална стратегия за околна среда 2021–2030 г.

Основни приоритети, стратегически цели, мерки и финансови параметри

ПРИОРИТЕТ 1: Възстановяване на природния капитал: Устойчиви общности и екосистеми

Стратегически цели:

СЦ 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите с особено внимание върху тези с висок потенциал на биологично разнообразие;

СЦ 2: Устойчиво управление на защитените зони и информирано участие на заинтересованите страни, споделена отговорност, споделено управление;

СЦ 3: Екологизация на градовете - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии.

ПРИОРИТЕТ 2: Развитие в границите на природния потенциал. Ресурсна ефективност и нулево замърсяване

Стратегически цели:

СЦ 1: Утвърждаване на модел на икономически растеж, който създава стойност;

СЦ 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива;

СЦ 3: Трансформация на икономиката и модела на поведение към нулево замърсяване.

Национална стратегия за околна среда 2021–2030 г.

Основни приоритети, стратегически цели, мерки и финансови параметри

ПРИОРИТЕТ 3: Ограничаване на изменението на климата и адаптация към климатичните промени

Стратегически цели:

СЦ 1: Ограничаване на емисиите ПГ – трансформация във всички сектори — от промишленост и енергетика до транспорт и бита;

СЦ 2: Постигане на устойчиво към изменението на климата общество, адаптирано към неизбежното въздействие на изменението на климата.

ПРИОРИТЕТ 4: Управление за ускорено постигане на целите за околната среда

Стратегически цели:

СЦ 1: Подобряване нивото на интегриране на политиките по управление на околната среда на всички нива;

СЦ 2: Информираност, образование и отговорност за околна среда;

СЦ 3: Изграждане на капацитет за управление на околната среда.

ПРИОРИЕТ 2: Ресурсна ефективност и нулево замърсяване за 3,9 млрд. лв.

1. Мерки за ресурсна ефективност и кръгова икономика:

- Интеграция на механизми за стимулиране на проекти за ресурсна ефективност и кръгова икономика, включително стандарти EMAS и ISO 14001.
- Целенасочени програми за финансиране в приоритетни сектори.
- Подкрепа за екодизайн, индустриална симбиоза и повторно използване на вода.

2. Управление на отпадъците:

- Подобряване на инфраструктурата за разделно събиране и рециклиране на отпадъци.
- Информационни кампании за потреблението, отпадъците и устойчиви практики.
- Инвестиции в системи за рециклиране и съоръжения за обработка на отпадъци.
- Подкрепа за "зелено" предприемачество и обучение.

3. Пластмасови отпадъци:

- Ограничаване на пластмасата за еднократна употреба, депозитни системи и намаляване на пластмасовите отпадъци.
- Подобряване на регулаторната рамка и данъчното законодателство за пластмаса.

ПРИОРИЕТ 2: Ресурсна ефективност и нулево замърсяване за 3,9 млрд. лв.

4. Контрол на замърсяването:

- Изследвания за намаляване на емисиите, шумовото и химическо замърсяване.
- Подобряване на националните системи за мониторинг на въздуха и водите.

5. Устойчиво използване на природните ресурси:

- Програми за биологични ресурси, опазване на почвите, водите и биоикономика.
- Подкрепа за научни изследвания и иновации в управлението на екосистеми и почвите.

6. Здраве и околна среда:

- Подкрепа за здравеопазването и ВиК системите за справяне със замърсители.
- Образование и обучения за безопасност и екологична устойчивост.

ПРИОРИЕТ 3: Ограничаване на изменението на климата и адаптация за 7,1 млрд. лв.

1. Институционален капацитет и информираност:

- Изграждане на институционален капацитет и знания по декарбонизация и нисковъглеродно развитие.
- Платформа за декарбонизация и насърчаване на зелено потребление.
- Пътна карта за климатична неутралност на икономиката и фокусирани мерки за въглищните райони.

2. Възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност:

- Актуализация на нормативната база за енергия от ВИ и стимули за ВИ в сгради.
- Национална карта за водородни технологии и кампании за зелен водород.
- Подкрепа за ВЕИ проекти, батерии и геотермална енергия.
- Програми за еко-иновации, грантове за декарбонизация и финансови инструменти за енергийна ефективност.

3. Устойчива мобилност:

- Насърчаване на устойчив градски транспорт и инфраструктура за алтернативни горива.
- Програми за устойчива градска мобилност и зони с ниски емисии.

ПРИОРИЕТ 3: Ограничаване на изменението на климата и адаптация за 7,1 млрд. лв.

4. Обновяване и енергийна ефективност на сгради:

- Подкрепа за енергийна ефективност и обновяване на сградния фонд.
- Национален фонд за декарбонизация и дефиниране на енергийна бедност.

5. Адаптация към климатичните промени:

- Стратегии и политики за адаптация в различни сектори.
- Подобряване на инфраструктурата и мониторинг за климатични рискове.
- Програми за предотвратяване на климатични рискове и институционален капацитет.

6. Научни изследвания и иновации:

- Подкрепа за научни изследвания и данни за климата, платформа с АИК информация и секторноориентирани анализи.
- Модернизация на технологии за климатични данни.

7. Устойчиво управление на екосистеми:

- Възстановяване на влажни зони, горски ландшафти и територии с екосистемни услуги.

ДОКЛАДЪТ НА МАРИО ДРАГИ – БЪДЕЩЕТО НА ЕВРОПА

1. Цени на енергията: Европейските компании се сблъскват с 2-3 пъти по-високи цени на електричеството спрямо САЩ и Китай.

2. Стратегия за декарбонизация:

- **Намаляване на цените** и волатилността на енергията в Европа.
- През 2022 г., природният газ определя цените на енергията в 63% от времето, въпреки че съставлява само 20% от енергийния микс.
- **Технологично неутрален подход към чистата енергия**, включително възобновяеми източници, геотермална енергия, водород, биоенергия и улавяне на въглерод.
- **Увеличаване на инвестициите в мрежите** за предотвратяване на загуба на енергия от възобновяеми източници до 2040 г.

3. Зелени иновации и технологии:

- **Европа е водеща в чистите технологии** (вятърни турбини, електролизери и нисковъглеродни горива), но конкуренцията от Китай става все по-голяма.
- **Нужда от инвестиции за преодоляване на зависимостта от Китай в сектора на слънчевите панели и батериите**, с цел запазване на стратегическо ноу-хау в Европа.

The future
of European
competitiveness

Part B | In-depth analysis and recommendations

SEPTEMBER 2024

ДОКЛАДЪТ НА МАРИО ДРАГИ – БЪДЕЩЕТО НА ЕВРОПА

4. Устойчива индустриална структура:

- ЕС трябва да продължи с инсталирането на чиста енергия, включително възобновяеми източници и технологии за улавяне на въглероден диоксид.
- Инвестиции в нови технологии и оптимизация на енергийната инфраструктура, за да се постигне декарбонизация и енергийна независимост.

5. Възможности и предизвикателства в областта на околната среда:

- Подобряване на мрежите и инфраструктурата за преход към нисковъглеродна икономика.
- Интегриране на нови технологии като изкуствен интелект в индустрията за по-ефективно използване на ресурсите.

6. Сигурност и независимост:

- Намаляване на зависимостта на Европа от вноса на енергия и стратегически суровини.
- Укрепване на веригата за доставки на критични суровини и технологии, необходими за зеления преход.

The future of European competitiveness

Part B | In-depth analysis and recommendations

SEPTEMBER 2024

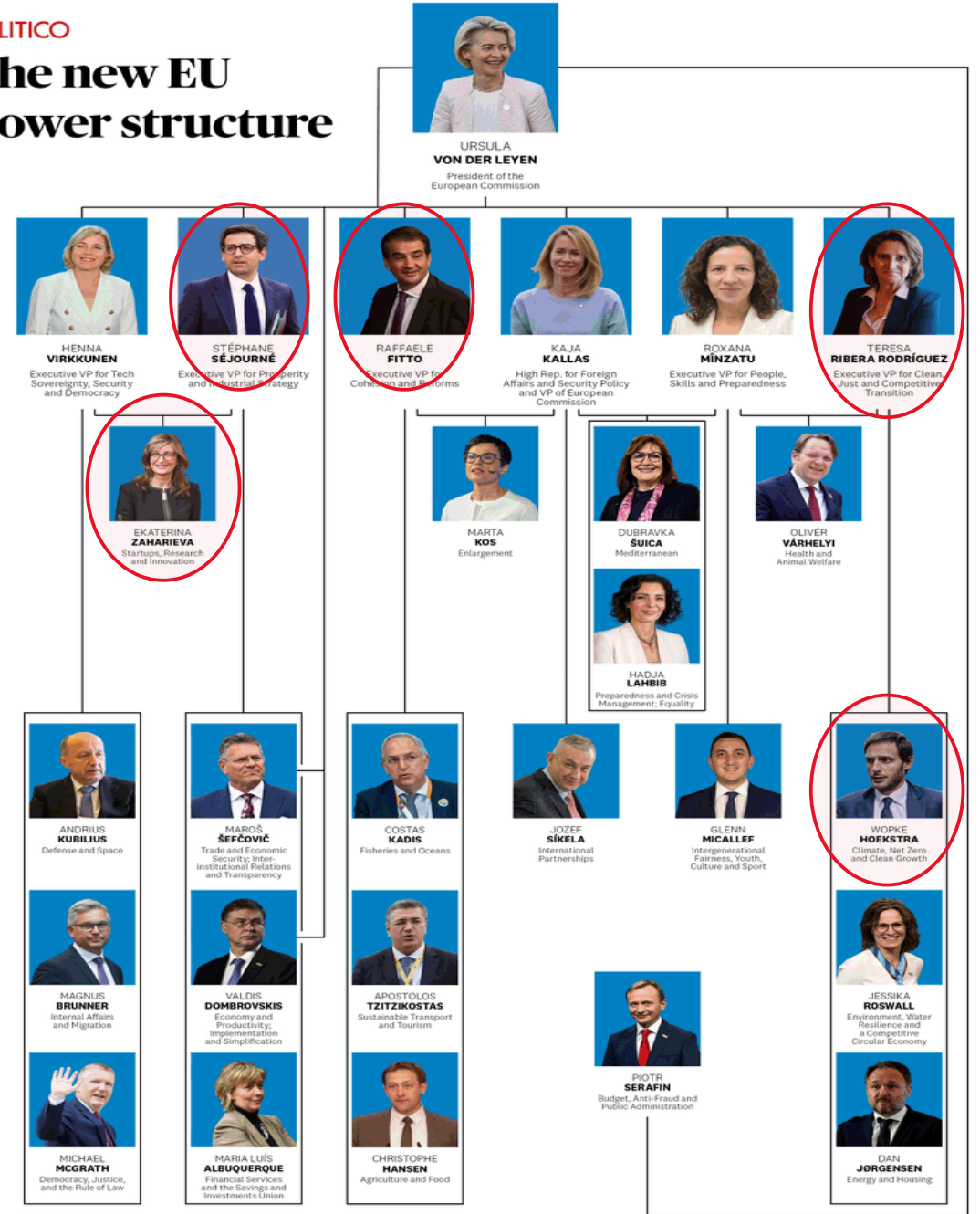

НОВАТА ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

POLITICO

The new EU power structure

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ НА УРСУЛА ФОН ДЕР ЛАЙЕН ЗА МАНДАТА 2024-2029, СВЪРЗАНИ С КЛИМАТ, ЕНЕРГЕТИКА, ОКОЛНА СРЕДА И ВОДИ

1. ЗЕЛЕНА ТРАНСФОРМАЦИЯ И ЧИСТА ИНДУСТРИАЛНА СДЕЛКА:

- **Продължаване на Европейския зелен пакт** за декарбонизация с фокус върху конкурентоспособна индустрия.
- **Нова „Чиста индустриална сделка“**, насочена към зеления преход, чистата енергия и намаляване на емисиите.

2. ЕНЕРГИЙНИ ПОЛИТИКА:

- **Преход от изкопаеми горива** и насърчаване на водорода, геотермалната енергия, извличане на критични суровини, утилизация на CO2 и постигане на **енергийна и ресурсна независимост**
- **Инвестиции в чисти енергийни технологии**, възобновяема енергия и енергийна ефективност.

3. КЛИМАТИЧНИ ПОЛИТИКИ И ДЕКАРБОНИЗАЦИЯ:

- **Балансиране на климатичните цели и индустриалната конкурентоспособност** фокусиране към транспорт, земеделие и индустрия
- **Законова цел за намаляване на емисиите с 90% до 2040 г.** и инвестиции в водород

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТИ НА УРСУЛА ФОН ДЕР ЛАЙЕН ЗА МАНДАТА 2024-2029, СВЪРЗАНИ С КЛИМАТ, ЕНЕРГЕТИКА, ОКОЛНА СРЕДА И ВОДИ

5. БИОРАЗНООБРАЗИЕ:

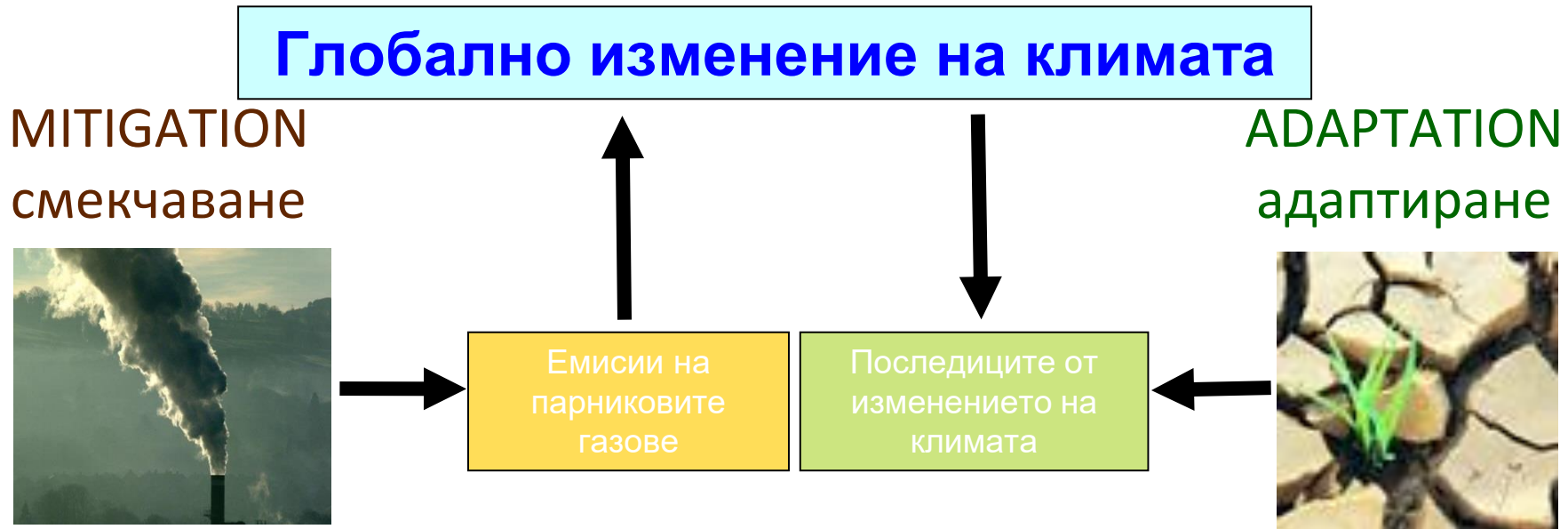
- **По-силно прилагане на екологичните стандарти** и защита на 30% от територията на сушата и моретата до 2030 г.
- **Спиране на загубата на биоразнообразие**, устойчиво земеделие и насърчаване на въглеродни поглътители като гори и влажни зони.
- **Защита на опрашителите и застрашените видове** за постигане устойчивост на екосистемите.

6. ВОДА:

- **Устойчивост на водните ресурси** като част от екологичния дневен ред на Комисията.
- **Законодателство за ефективно използване на водата** и устойчива водна инфраструктура в селското стопанство и индустрията.
- **Устойчивост на водните системи към климатични промени и замърсяване**, интеграция на водната ефективност в кръговата икономика.

Адаптирането и смекчаването са взаимно допълващи се стратегии адресирани към повишените рискове, произтичащи от изменението на климата.

ДА: Ограничим затоплянето & другите промени в климатичната система

КАК: Намалим източниците / засилим естествените поглъщатели / абсорбиращи парниковите газове

ДА: Намалим уязвимостта и подобрим устойчивостта от въздействието на кл. промени

КАК: Управляваме промените - т.е., всички действия, които помагат за намаляване на вредните въздей-я

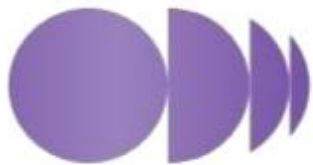

Предизвикателство: КАК ДА мислим отвъд „Мисия 0 - zero“

Мисия zero ни **КАЗВА КАКВИ ДА НЕ БЪДАТ ЕВРОПА** и България през 2050 г., а не какви ДА бъдат.

1. Елиминираните въглеродни емисии могат да се дължат на СТАГНАЦИЯ или ИНОВАЦИЯ.
2. Може да имаме икономика БЕЗ пластмаса, а може да имаме и КРЪГОВА ИКОНОМИКА.

Благодарение на предприетите десет години по-рано закони промени и създадените **финансови инструменти за програмно, публично-частно финансиране и практични схеми за банково кредитиране**, към 2030 г. 5% от българите вече произвеждат енергия от възобновяеми източници за собствени нужди.

Към 2037 г.
интегрираната мрежа от защитени зони и територии играе първостепенна роля в поглъщането на въглерод от горите и екосистемите, съхраняване на хабитати и видове в условията на изменящ се климат.

Учени, местни общности и бизнеси възстановяват екосистеми със съвместни усилия.

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!

ГЕОРГИ СТЕФАНОВ

+359 889 517 976

georgiceie@gmail.com

ПОД
ПАТРОНАЖА НА

ОРГАНИЗАТОР

www.inno-con.de

СПОНСОР

ECOMAX™

ЕКОМАКС ООД
www.ecomax.bg